

habitare facit, unius moris in domo: nempe in Ecclesia sua sancta. Et quinam sunt isti, quos Deus eligit, & facit habitare in sua Ecclesia? sunt nempe unius moris: Multi apud Lorin. vertunt, Habitare facit eos, qui sunt ejusdem vite, vel ejusdem studii, ac presentia in domo. Explicatius D. August. sic exponit Psalmum: Deus in loco Sancto suo; qui enim sit locus ejus aperuit, cum dicit; Deus qui habitare facit unius moris in domo: Cum ait; Unius modi: nempe modi vivendi, ac agendi, seu consuetudinis; non quod virtute interna omnes sint in eodem gradu perfectionis, cum aliqui sint inopes,

alii locupletes, alii virtute, ac justitia opulentissimi, unde prædicto loco hic subdit Divus Augustinus: Est enim domus magna, in qua non solum aurea vasa sunt, & argentea, sed & lignea, & fistilia; & alia quidem sunt in honorem, alia in contumeliam. Quamvis in trinfecos sint virtute dispares, tamen exteriori ac externâ apparentiâ nulla prodeat species singularitatis, ut aliorum oculos ad se excitet, sed exterior observantia cum aliis conveniat, & nihil ab eis discreper. Vide supra cap. 2. Matthæi, quæstione 8. numero 42. 43. & 44.

CAPUT XV.

1. **U**Nc accesserunt ad eum ab Jerosolymis Scribæ, & Pharisei dicentes: 2. Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum? non enim lavant manus suas cum panem manducant. 3. Ipse autem respondens, ait illis: Quare & vos transgredimini mandatum Dei propter traditionem vestram? nam Deus dixit: 4. Honora patrem, & matrem, & qui maledixerit patri, vel matri, morte moriatur. 5. Vos autem dicitis: Quicumque dixerit patri, vel matri, munus quodcumque est ex me, tibi proderit: 6. Et non honorificabit patrem suum, aut matrem suam: & irritum fecistis mandatum Dei propter traditionem vestram. 7. Hypocritæ, bene prophetauit de vobis Isaias dicens: 8. Populus hic labiis me honorat: cor autem eorum longè est à me. 9. Sine causa autem colunt me, docentes doctrinas, & mandata hominum. 10. Et convocatis ad se turbis, dixit eis: Audite, & intelligite. 11. Non quod intrat in os, coinquinat hominem, sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem. 12. Tunc accedentes discipuli ejus dixerunt ei: Scis, quia Pharisei, audito verbo hoc scandalizati sunt? 13. At ille respondens ait, omnis plantatio quam non plantavit pater meus cœlestis, eradicabitur. 14. Sinite illos cæci sunt, & duces cæcorum; cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt. 15. Respondens autem Petrus dixit ei, Ediffere nobis parabolam istam. 16. At ille dixit: Adhuc, & vos sine intellectu estis? 17. Non intelligitis, quia omne quod in os intrat, in ventrem vadit, & in secessum emittitur? 18. Quæ autem procedunt de ore, de corde exeunt, & ea coinquinant hominem. 19. De corde enim exeunt cogitationes malæ, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemia. 20. Hæc sunt, quæ coinquinant hominem. Non lotis autem manibus manducare, non coinquinat hominem. 21. Et egressus inde Jesus, secessit in partes Tyri, & Sidonis. 22. Et ecce mulier Chananæ à finibus illis egressa clamavit, dicens ei. Miserere mei Domine fili David: filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. 23. Et accedentes discipuli ejus rogabant eum dicentes, Dimitte eam, quia clamat post nos. 24. Ipse autem respondens ait, non sum missus nisi ad oves quæ perierunt domus Israël. 25. At illa venit, & adoravit eum dicens: Domine adjuva me. 26. Qui respondens ait, non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canibus. 27. At illa dixit: Etiam Domine: nam & catelli edunt de micis, quæ cadunt de mensa dominorum suorum. 28. Tunc respondens Jesus, ait illi. O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis. Et sanata est filia ejus ex illa hora. 29. Et cum transisset inde Jesus, venit secus mare Galilææ: & ascendens in montem, sedebat ibi. 30. Et accesserunt ad eum turbæ multæ, habentes secum mutos, cæcos, claudos, debiles, & alios multos: & projecerunt eos ad pedes ejus, & curavit eos. 31. Ita ut turbæ mirarentur videntes mutos loquentes, claudos ambulantes, cæcos videntes, & magnificabant Deum Israël. 32. Jesus autem convocatis discipulis suis, dixit: Misereor turbæ, quia triduo jam perseverant mecum & non habent quod manducent, & dimittere eos jejunos nolo, ne deficiant in via. 33. Et dicunt ei discipuli: Unde ergo nobis in deserto panes tantos, ut saturamus turbam tantam? Et ait illis Jesus, quot habetis panes? at illi dixerunt, septem,

septem, & paucos pisciculos. 35. Et præcepit turbæ, ut discumberent super terram. 36. Et accipiens septem panes, & pisces, & gratias agens, fregit, & dedit discipulis suis, & discipuli dederunt populo. 37. Et comederunt omnes, & saturati sunt. Et quod superfuit de fragmentis, tulerunt septem sportas plenas. 38. Erant autem, qui manducaverunt, quatuor millia hominum, extra parvulos, & mulieres. 39. Et dimissa turba, ascendit in naviculam: & venit in fines Magedan.

ARGUMENTUM CUM Remissionibus.

Primò, Christus D. Vers. 1. Reprobat lationes, & alias traditiones frivolas Phariseorum, quas Legi Dei anteponebant, & contra eos statuit hoc axioma: Non quod intrat in os, sed quod procedit de corde, hoc coinquinat hominem. Est explicatum t. 4. c. 1.

Secundò, V. 22. Orante Chananæa ejus filiam sanat, & matris fidem laudat, est explicatum tom. 4. cap. 2.

Tertiò, V. 30. Sanant multos infirmos, claudos, cæcos, & cibant septem panibus quatuor millia hominum, & est explicatum tom. 4. c. 4.

Defenduntur Discipuli à Christo, de non lotis manibus.

QUESTIO I.

Quare tamen impudenter Pharisei Christi discipulos accusant apud ipsum, quod cum manducant panem, non lavant manus?

1. Panis ob Eucharistiam venerandus.

EMPER ad malum convenient iniqui, ac depravati, Scribæ nempe, & Pharisei. Jerosolyma, civitas regia, à qua debebat prodire morum disciplina, errorum magistra constituta est. Dicentes ad Christum: Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones seniorum? non enim lavant manus cum panem manducant; non dicunt, cum cibos manducant; sed cum panem: quia cum ille esset destinatus ad corpus Christi, alte divina disponente providentia, semper peculiariter, etiam ab impiis venerationi habitus est. Hoc autem Evangelium explicavi tom. 4. c. 1. per tredecim quæstiones, & hanc quæstionem Phariseorum per priores octo expendi. Adde hanc.

2. Primò: Quare discipuli tui transgrediuntur traditiones Seniorum? non erant traditiones Sylveira in Evang. Tom. VI.

majorum, sed depravationes ab eis inventæ, quas colorare volebant nomine Majorum, ad introducendas suas novitates, ut citato cap. 1. dixi; semper enim sanctionum novitas placet improbris hominibus, unde Timotheus à Magistro suo Paulo novitatem respicere, antiquitatem venerari docetur: Devota profanas vocum novitates: 1. Timoth. 6. 11. 20. ne qua nova doctrina grassetur hæresis. Hinc diabolus maxime novitatem amat, & eam insinuare intendit. Quod probat Hugo Genes. 3. n. 1. Cur præcepit vobis Deus? Notat Hugo, Jesum à diabolo primò omnium clarè, & patenter, saltem in novo testamento, Nazareum fuisse appellatum. Marc. 1. Marc. n. 24. Quid nobis, & tibi JESU Nazarene? Cur ista? Monet Hugo citato loco Genes. Quia placet diabolus novitas multum placet diabolo. Maxime verò deolo, displicet Christo displicet; quare totus est Divinus Magister in negando, se novitatis Magistrum esse. Matth. 5. n. 17. Non veni solvere legem: maxime refugit novatoris famam de se vulgari. Isidorus Clarus ibi ait: Vide quam metuenda sit novitatis suspicio.

Secundò: Arguunt discipulos, quod transgrediuntur traditiones seniorum: Ecce depravata iniquitas hominum, qui leges multiplicent, legibus leges addunt, animosque hominum copiâ legum novarum obturpant, ut inde veterum contemptus nascatur, cum legum brevitatis ad observantiam invitet, ut notant Hilarius de re optimè notant D. Cyprian. Legum veterum sanctiones multiplices plusquam 600. brevi compendio clauduntur à Christo D. Matth. 22. n. 40. Ubi ait Divinus Magister, In his duobus mandatis universa lex pendet: quæ de re optimè docet Paulus Roman. 9. n. 28. Verbum abbreviatum faciet Dominus exercituum. Et quare Deus legum suarum fecit breve compendium? Optime D. Cyprian. D. Cyp. de Orat. Domini Ut in disciplina cœlesti discipulorum memoria non laboret: similiter D. Zeno serm. 1. ad Deuter.

In persona Regis Ezechia, felicissimum Christi regnum, ejusque sacram rempublicam, Ecclesiam nempe Catholicam, describit Isai. 32. n. 17. dicens; quod habitavit in solitudine iudicium, & justitia in Carmel sedebit: & erit opus justitiæ pax, & cultus justitiæ silentium, & securitas usque in sempiternum. Ultima verba Arabicus; & multi legunt, & requies in sempiternum: & quodnam erit hoc opus justitiæ, ex quo proveniet pax, & cultus, seu honor justitiæ parturiens silentium, ex quibus nascitur securitas, & requies in sempiternum? D. Hieronym. in Commentar. sic exponit præfata Prophetæ verba, & ait: Et erit cultus justitiæ silentium, ut non multiloquio Judæorum sed brevitate fidei adoret Dominum. Per multiloquium Judæorum intelligit multiplicatas legum præcipuas, ac traditas Judæis: quod multiloquium, seu legum vastitatem opponit nostræ fidei brevitati, brevitate fidei adorem.

adorent Dominum: quâ modo Ecclesia Sancta, rejectis legalibus Synagogæ præceptis, Deum Trinum veneratur, Christo obsequitur, & tanquam novo gratiæ legislatori famulatum præstat, politico legum compendio, quo maximè ad ejus observantiam excitatur. Nam verbum abbreviatum? fecit Dominus super terram? Ex quo verbo abbreviato, ac legum paucitate rectè sic infert Iſaiâs citato loco, n. 8. Et sedebit populus in pulcritudine pacis, & in tabernaculis fiducia, & in requie opulenta.

QUÆSTIO II.

Quare tam impudenter Pharisei modo accusant discipulos apud Christum, cum etiam aliquando accusent Christum apud discipulos.

5. Ecce Pharisei criminantur Domini discipulos apud ipsum, Quare discipuli tui transgrediantur traditiones seniorum: & etiam aliquando Magistri metu adierunt discipulos: Matth. 9. n. 11. Quare cum publicanis manducet Magister vester? Sic & iterum discipuli Joannis ad Christum veniunt dicentes, Matth. 9. n. 14. Quare nos & Pharisei jejunamus frequenter, Discipuli autem tui non jejunant: & iterum etiam Magistrum apud discipulos deserunt, Matth. 17. n. 24. Magister vester non solvit didrachma.

6. Ecce iniqui detractores Pharisei huc, & illic circumeunt, an aliquid valeant detrahere, seu mordere, sive in Magistro, sive in Discipulis: linguæ eorum inquietum malum per omnes circumferunt, an aliquid valeant deglutire, de eis ait David: famem patientur ut canes, & circumibunt civitatem. Psalm. 58. n. 7. Multi apud Lorinum legunt: Laurent, tumultuantur, & murmurant, vel murmurant: Ecce iniqui detractores, tanquam canes rabidi dirâ fame agitati non quiescunt in uno angulo, seu loco, sed suâ curiositate circumeunt civitatem, captantes occasionem latrandi, tumultuandi, ac obmurmurandi de hoc, & illo: & inde infert versu sequenti 8. Ecce loquitur in ore suo, & gladius in labiis eorum: Dum sua curiositate loquuntur gladius est in labiis eorum; nam ut rectè ait Plutarchus: Curiositatem subsequitur maledicentia: Hos tales rectè carpit Gilbertus serm. 5. in Cantic. Tales sunt multi, qui omnes perserantur professiones, & in illis nulla inveniunt, qua illos trahant; sed multa quibus ipsi detrahant calumniantur, quod in aliis distractio sit nimia, in aliis minima. Considerant ac scrutantur aliorum vitam, & tamen minimè inveniunt, qua illos trahant: ad exemplum, & compunctionem, sed ad detrahendum, ac obloquendum.

7. Quod ingenium à diabolo haustum puro. Constat diabolus curritasse per Orbem universum, quod ille fateretur pleno Senatu: circumiit terram, & perambulavit eam: Job. cap. 1. n. 7. Hanc peregrinationem suscepit diabolus, ut quæ quisque gereret, seu statueret, oculis suis prævideret, quod monet Origenes homil. 1. Spirituali transitu universa, qua sub celo sunt,

subitò pervolans circumit, &c. aut affectu invidiæ, aut nocendi arte, & malum spargendi. Hoc studio Jobum inspicit vitâ integrum, scelereque purum hominem, utpote, quem Angei Sancti commendarunt apud Magnum Dominum: Cum venissent filii Dei, & assisterent eorum Domino. Ibidem n. 6. Venerunt enim Angeli consuetes, & gratias agentes pro justo Jobo, ut ait Origenes citata homilia. Hoc est Magni filiorum Dei insita consuetudo; quod si adfuit inter eos & Satan, &c. ut nempe impleret numerum suæ perversitatis, ut nempe carpat, & rodât vitum Optimum. Origenes iterum: Venit & diabolus, ut mentiretur, accusaret, & culparet, &c. Quod patet ex citato loco Jobi, n. 9. ubi obtrudit: Nunquid Job frustra timet Deum, nonne iniquus est tu vallaſti eum, ac domum ejus universamque substantiam per civitatem. Ecce ingenium diaboli, quia non invenit in viro justo malum, quod carpat, in circumstantiis invenitur, ut minuât illius justitiam ex felicitate, quiete, ac abundantia rerum, quâ vivit D. Gregor. lib. 1. Moral. cap. 5. relatus in Glossa: Vallaſti eum, ait, quasi quia tot bona in terra recepit, pro his se innocenter gerit; sed innocens non esset si inter adversa staret.

8. Psalmographus Doëg Idumæum malignum detractorem sic alloquitur Psalm. 51. n. 4. Quid gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? Tota die injustitiam cogitavit lingua tua: Dolium, fraudem, ac verba malignè composita, dicit injustitiam, sed quid est, quod ait, lingua tua cogitavit. lingua verba pernicioſa jaſtavit, & animo cogitata ac deliberata: cur ergo ait Genebrardus, tribuat linguæ, quod est cordis, & animi: Eusebius in Catena ait: id quod cogitat est ratio superna, & cor, non lingua: Cur ergo præclarum rationis, ac mentis munus depravatæ linguæ ac scribit. Exauthoratur mens, & in linguam maledicam transfertur; ne quod illa gerit, inconſultum putetur, sed ex magna ratione pensatum tribuit linguæ, quod est cordis, & animi: nam sicut mens non listit, nec quiescit; sed ex uno ratiocinatur ad aliud, & ex una re judicata aliam infert; sic & calumniatoris lingua, hoc de ratione participat, ut non listat; nec quiescat, sed ex una re abjecta, aliam diversam scrutatur, ut ad suam maledicentiam inveniat anſam.

9. Ait Regius Vates citato loco: Tota die injustitiam cogitavit lingua tua: sicut novacula acute fecisti dolium. Quæ ultima verba elegantissime ad rem præsentem exponit D. Ambrosius lib. 3. Officiorum, c. 11. sicut novacula acuta fecisti dolium nequitia; inquit, arguit proditorem, eo quod instrumentum hujusmodi, ad hominis adhibetur ornamentum, & plerumque ulcerat. Si quis igitur præterdatis gratiam, & dolium Doëgi proditoris exemplo instrumenti istius comparatione censetur, quod ebria mentis, ac turbantis vitio: manus vulnerare consuevit. Rectè comparatione novaculæ acutæ, lingua maliloqua explicatur. Novacula instituta est ad hominis ornamentum, at verò si vitio dirigentis, seu artificis aberret; non est ad ornamentum, sed ad deformitatem; & ad dolorem, ac vulnus inferendum, & eo gravius, quo ornamentum querens, ictum impingit, sicque lingua ad hominis adhibetur ornamentum, ad Deum, ac alios laudandum, ac cum illis loquendum: fer.

At verò si per impudentiam à scopo suo aberret, inde & gravius faciat, dum aliquando sub ornamento, seu sub colorato tegumento honoris, ac decoris, calumniam impingit, & simulans se laudem decantare, grande vituperium extorquet.

QUÆSTIO III.

Quare tanta multitudini unus solus Jesus respondet, eorum malitiam arguens, qui quamvis essent sub lege Dei, non erant plantati à Deo?

10. In magno numero Scribæ, & Pharisei coadunantur ad accusandum Christi discipulos, pro quibus unus solus Jesus stat, & respondit eis: unus justus, uniusque virtutum assecla, firmus, & generosus stat contra omnes infernales potestates In suo Apocal. cap. 12. n. 3. ait: Ecce draco magnus rufus habens capita septem: Per hæc septem capita intelliguntur septem spiritus Dæmonum principales, vel ut voluit D. Gregorius Magnus, & alii Patres, ut dixi ibi in Apocalypsi, quæst. 36. n. 276. Universa Dæmonum caterva, quæ tota unita, vehementi impetu fertur adversus celestis mulieris filium agniculum, nempe immaculatum, de quo dicitur Apocalyp. 5. num. 7. Et vidi in medio throni, & quatuor animalium, & seniorum agnum stantem, tanquam occisum, habentem cornua septem: Agniculus valde debilis, ac infirmus videbatur; nam tanquam in mortem occisus apparet: nihil sanè mortuo infirmus est, & tamen, ut sic mortuus, & etiam ut debilis agniculus ostentat septem cornua, septem magnæ fortitudinis signa, ad confringenda omnia draconis capita, universamque illius potestatem; & ideo magno mysterio sic in dracone sunt septem capita, in agno septem cornua; nam si, ut agniculus, videatur debilis, & quasi mortuus, sine viribus, ac spiritibus vitalibus, tamen cum ille sit Dei agniculus, fortior, ac valentior est omni contrariâ potestate. Rupertus lib. 1. de Victoria Verbi Dei, cap. 7 ait: Pulcherrimum est etiam illud reminisci, quia quot sunt illius Draconis capita, totidem sunt hujus Agni cornua... Magna sunt hæc sacramenta.

11. Sub parabolæ tegumento rigidè Phariseorum pravitates arguit Christus D. graviterque eos reprehendit, quia non de lege Dei, seu de traditionibus pertractabant Unde discipuli ei dixerunt: scis, quia Pharisei audito hoc verbo, scandalizati sunt: At Jesus respondens, ait, Omnis plantatio, quam non plantavit Pater meus celestis, eradicabitur. Maximè inquirendum, quare Pharisei, & Scribæ dicantur plantatio, quam cælestis Pater non plantavit, cum valde notum sit, quod ipsi vivebant sub jugo Moſaicæ legis, quæ à Deo data fuit: cur ergo Pharisei, & Scribæ, ut non plantati à Deo Patre, sunt eradicandi, ac exstirpandi? Apposuit D. Augustin. lib. 1. quætionum Evangel. quæst. 7. sic disserit: Omnis plantatio; quam non plantavit Pater meus celestis, eradicabitur: est carnalis cupiditas; secundam quam sentientes offendit Qui vivit in lege Dei, non secundam eam eradicabitur.

Qui vivit in lege Dei, non secundam eam eradicabitur. Cui respondens mulier, ait, de fructu lignorum, qua sunt paradiso, præcepit nobis Deus, ne comederemus, & ne tangeremus illud. Gen. 3. n. 3. si præceptum à Deo datum exploremus, facile deprehenditur, quod tam Diabolus, quam mulier aliquid de suo super divinum mandatum addiderunt; nam Deus concessit Adamo omne lignum ad escam, uno tantum excepto. De ligno autem scientia boni, & mali, ne comedat. Gen. 2. v. 17. Diabolus verò multa præcepto superimposuit, ut non comederetis de omni ligno, ut egregiè notavit D. Ambros. lib. de Paradiso, cap. 12. & ait: Cum dixisset Deus, ex omni ligno, quod est in paradiso, edetis; de ligno autem uno non edetis, inferuit mendacium, ac diceret, ab omni ligno non edetis, cum de uno tantum ligno scientia boni, & mali, præceperit Dominus non esse gustandum. Similiter & mulier ex displicentia appendices super divinum mandatum imposuit, cum illud vix jam observare disposuerit. Lyranus ad illa verba: Ne tangeremus, sic ait: Lyranus: Istud mulier addidit ex suo non enim Deus prohibuerat ligni tactum, sed gustum tantum, & ideo addidit mulier ex displicentia præcepti, quia ille, cui displicet præceptum impositum, illud libenter aggravat. Ecce, tota ruina generis humani, tam ex Diabolo, quam ex muliere suam originem ducit ex additiunculis super divinum mandatum fabricatis; nam qui tales appendices de suo super legem, aut institutionem addit, legem non solidat, aut integrat, sed depravare, ac corrumpere intendit.

Et ideo tales additiunculas super divina mandata, ut valde iniquas, ac pestiferas, sæpius post legem traditam prohibuit Deus, Deuteronom. 12. n. 32. dicens: Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas quicquam, nec minuas. Similiter cap. 4. n. 2. & c. 5. n. 32. & 33. lex Dei integrè, & perfectè est observanda, & aliquid non est addendum, vel detrahendum, seu mutilandum. Et bene explicat Abulenf. citato cap. 12. Deuter. q. 12. ad finem: Facere aliquid bonum supra legem, quod concludit ad observationem legis, ac majorem perfectionem, ut servare consilia Evangelica, hoc sanctum, & fructiferum est? At facere aliquid super legem, quod est ad ejus corruptionem, ut faciebant Pharisei, hoc iniquum, & Diabolicum est, imò Pharisei in tanta erant amentia, ut majoris facerent suas traditiones, ac additiunculas, quam ipsam legem Dei; & ideo, accusantes Stephanum. Actor. 6. n. 14. ut notat Actor. 6. n. 14. ut notat

13. mandata, ut valde iniquas, ac pestiferas, sæpius post legem traditam prohibuit Deus, Deuteronom. 12. n. 32. dicens: Quod præcipio tibi, hoc tantum facito Domino: nec addas quicquam, nec minuas. Similiter cap. 4. n. 2. & c. 5. n. 32. & 33. lex Dei integrè, & perfectè est observanda, & aliquid non est addendum, vel detrahendum, seu mutilandum. Et bene explicat Abulenf. citato cap. 12. Deuter. q. 12. ad finem: Facere aliquid bonum supra legem, quod concludit ad observationem legis, ac majorem perfectionem, ut servare consilia Evangelica, hoc sanctum, & fructiferum est? At facere aliquid super legem, quod est ad ejus corruptionem, ut faciebant Pharisei, hoc iniquum, & Diabolicum est, imò Pharisei in tanta erant amentia, ut majoris facerent suas traditiones, ac additiunculas, quam ipsam legem Dei; & ideo, accusantes Stephanum. Actor. 6. n. 14. ut notat Actor. 6. n. 14. ut notat